

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2021-1011

3.11.2021

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – disp. – opphør grunnet manglende betaling – fengselsopphold – økonomi – sen melding om opphør i TFFAuto.

Klager ble ilagt gebyr for perioden 4.12.20–20.12.20. Kjøretøyet ble oppført som uforsikret som følge av at forsikringen som var tegnet hadde gått til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsselskapet la den 12.12.20 inn i TFFAuto at forsikringen hadde opphørt 20.12.20. Klager tegnet ny forsikring den 21.12.20. Klager anførte at det måtte gis dispensasjon for gebyret da han sonet en fengselsstraff i den aktuelle perioden, og mente at han derfor var ukjent med forsikringens opphør, samt at det lå utenfor hans kontroll å betale forsikringspremien. Trafikkforsikringsforeningen på sin side anførte at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda kom til at det ikke var grunnlag for dispensasjon på bakgrunn av klagers anførsler, og fremhevet at fakturaen for forsikringspremien ble usendt forut av at klager ble fengslet. Nemnda kom likevel til at deler av gebyret måtte bortfalle som følge av forsikringsselskapets sene innmelding av forsikringens opphør i TFFAuto.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn for kjøretøy med registreringsnummer (...).

Klager er i Motorvognregisteret registrert som eier av kjøretøyet.

Den 12.12.20 la forsikringsselskapet inn i TFFAuto (bransjens IT-system) at kjøretøyet var uforsikret fra og med den 3.12.20. Trafikkforsikringsforeningen ila klager et gebyr for uforsikret motorvogn den 14.12.20.

Ny forsikring ble tegnet på kjøretøyet den 21.12.20. Trafikkforsikringsforeningen ila klager gebyr frem til denne datoen, og total gebyrperiode er f.o.m. 4.12.20 t.o.m. 20.12.20.

Klager fremmet klage mot gebyret den 5.1.21, hvor klager blant annet redegjorde for at han hadde sittet i varetekt med brev- og besøksforbud i gebyrperioden. Vedlagt klagen fulgte et par skjermbilder av et dokument, som antas å være en kjennelse. Følgende fremgikk av den første siden av dokumentet:

Siktede har ikke motsatt seg at rettsmøte holdes som fjernmøte. Retten mener det er nødvendig og ubetenkelig at rettsmøtet holdes som fjernmøte, jf. midlertidig prosesslov covid-19 § 3.

Dommeren var til stede i rettssalen

Forsvarer var til stede i rettssalen

Siktede var til stede i (...) fengsel

Til stede:

Aktor: Politiadvokat (...)

Siket: (klagers navn)

Forsvarer: Advokat (...)

Dommeren hadde saksdokumentene. Det var ingen innsigelser mot dommerens habilitet.

Framsto:

Siktedes navn: (klagers navn)

Fødselsdato: (klagers fødselsdato)

Adresse: (klagers adresse)

Statsborgerskap: Norge

Kjønn: Mann

Yrke/stilling: Kioskansatt

Siktede ble gjort kjent med påtalemyndighetens siktelse av 20.november 2020 og forklart hva saken gjelder. Siktede erkjente seg straffskyldig.

Siktede ble gjort kjent med at han ikke har plikt til å forklare seg, var ikke villig til å avgi forklaring, men var villig til å svare på spørsmål fra forsvarer og forklare:

Videre fremgikk følgende av den andre siden av dokumentet:

Opplest og vedtatt.

Siktede ble foreholdt påtalemyndighetens begjæring om varetekstfengsling med brev- og besøksforbud i 4 uker og fullstendig isolasjon i 2 uker og påtalemyndighetens begrunnelse for begjæringen. Siktede ba om å få bli løslatt.

Aktor fikk ordet og fastholdt begjæringen.

Forsvareren fikk ordet og støttet siktedes begjæring.

På spørsmål fra dommeren opplyste aktor og forsvarer at de ønsket kjennelsen forkynt for siktede i fengselet, slik at de slapp å vente på kjennelsen. Retten besluttet deretter at kjennelsen forkynnes for siktede i fengselet.

Rettsmøtet varte fra kl. 12.00 til kl. 12:30:

Nederst på siden fremgikk det at dokumentet ble signert digitalt den 20.11.20.

Etter å ha mottatt klagen kontaktet Trafikksforsikringsforeningen forsikringsselskapet angående opphøret av forsikringen. Selskapet ga følgende uttalelse til foreningen den 3.6.21:

Faktura ble sendt til kundens folkeregistrerte adresse (...) (se vedlegg) dette er i henhold til Forsikringsavtaleloven, FAL § 5-2. Kunden betalte ikke innen gitt betalingsfrist på purringen, forsikringen på bil ble annullert. Dagsbøter for uforsikret periode dekkes ikke av (forsikringsselskapet).

Vedlagt fulgte kopi av purring utstedt den 17.11.20, hvor det bl.a. fremgikk at forsikringsavtalen ville gå til opphør dersom forsikringspremien ikke ble betalt innen den 4.12.20. Videre fulgte kopi av inkassovarsel utstedt den 12.12.20, hvor det bl.a. fremgikk at forsikringsavtalen var avsluttet.

Klager har avvist at gebyr kan ilegges og anført at gebyret må ettergis da forsikringen opphørte som følge av forhold utenfor klager sin kontroll. Klager ble varetekstfengslet den 20.11.20 med brev- og besøksforbud i fire uker, hvorav de to første ukene var i isolasjon. På grunn av varetekstfengslingen var klager forhindret fra å følge opp økonomiske forpliktelser, herunder å sørge for at forsikringen ble betalt iht. avtalen.

Videre har klager anført at gebyret må ettergis som følge av at han er i en krevende økonomisk situasjon.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen og anført at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret. Betalingsmislighold må regnes som innenfor klager sin kontroll. Det forhold at klager satt varetektsfengslet i gebyrperioden kan ikke gi grunnlag for dispensasjon, da betalingspåminnelsen ble utstedt forut av tiden klager satt i varetekt. Det lå følgelig innenfor klager sin kontroll å overholde forsikringsplikten. Klager kunne fulgt opp sine økonomiske forpliktelser ved å be om bistand fra Kriminalomsorgen.

Videre har foreningen anført at dårlig, eller manglende betalingsevne, ikke vil kunne gi grunnlag for dispensasjon.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klagers hovedanførsel er at han bør gis dispensasjon fordi han ble pågrepet og varetektsfengslet kort tid etter at han mottok purringen fra sitt forsikringsselskap med varsel om at forsikringen ville opphøre, og at han derfor ikke hadde mulighet for å ordne opp i forholdet i tide.

Trafikkforsikringsforeningen kan etter bilansvarsloven § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9 ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Fakturaen fra klagers forsikringsselskap er ikke lagt frem i saken for nemnda, men nemnda legger til grunn at fakturaen ble sendt klager i god tid før forfall, og at purringen som er datert 17.11.20, ble sendt klager noen dager etter at betalingen uteble. Klager var med andre ord klar over at forsikringspremien for kjøretøyet hadde forfalt til betaling i god tid før han ble pågrepet 19.11.20 og varetektsfengslet i fire uker med restriksjoner blant annet fullstendig isolasjon i de to første ukene. Han var også klar over at han ikke hadde betalt i tide, og at han derfor risikerte at kjøretøyet ble uforsikret. Nemnda legger videre til grunn at han hadde god tid før pågripelsen til å kontakte sitt forsikringsselskap for å unngå at forsikringen ble sagt opp dersom hans økonomi på dette tidspunktet var vanskelig.

Klager har også vist til sin dårlige økonomi som grunnlag for at det bør gis dispensasjon, men han har ikke dokumentert dette nærmere ut over å vise til at han er student og har flere lån slik at han ikke makter å betale gebyret. Dårlig økonomi vil kun i ekstraordinære tilfeller kunne gi grunnlag for dispensasjon slik det fremgår av sekretariatets brev 3.9.21 til klager, og vurderingen må knytte seg til evnen til å betale forsikringspremien, ikke betalingen av gebyret. Etter nemndas syn har klager ikke sannsynliggjort at det var økonomien som var årsak til at han ikke betalte premien i tide, og nemnda har for øvrig merket seg at han tegnet ny forsikring i samme selskap allerede 21.12.20.

Nemnda er etter dette kommet til at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon på grunnlag av noen av klagers egne anførsler.

I gebyrforskriften § 8 femte ledd fremgår det at nemnda kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. I punkt 13 tredje avsnitt er det bestemt at nemndas behandling av saken ikke er begrenset til de anførsler og rettsgrunnlag som er påberopt av partene i saken.

Nemnda har i senere avgjørelser tatt opp spørsmål knyttet til at enkelte forsikringsselskaper melder opphør av forsikringen flere dager etter at forsikringen opphørte. I vår sak meldte

forsikringsselskapet den 12.12.20 til TFFAuto at forsikringen opphørte 3.12.20. Spørsmålet som da reiser seg, er om en så vidt sen melding om opphørt forsikring bør lede til at det gis delvis dispensasjon for det ilagte gebyret.

I sak 2021-860 uttalte nemnda følgende om dette spørsmålet:

Etter nemndas syn bør utgangspunktet være at forsikringsselskapene melder fra om utgått forsikring den dagen kjøretøyet ikke lenger er forsikret. Når selskapene ikke melder umiddelbart opphør, skyldes det antagelig at de tar høyde for at betaling kan finne sted siste dag, og at det kan ta én–to dager før innbetalingen registreres.

Hovedformålet bak gebyrordningen er å hindre at motorkjøretøyer er uforsikret. Gebyrforskriften § 6 første ledd første setning lyder slik:

Trafikksforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstager av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikksforsikringsforeningen.

Bestemmelsen viser at lovgiver, ved å innføre elektronisk varslings, ønsker å gi forsikringstagerne mulighet for snarest mulig å ordne sine forsikringsforhold, men også at dette forutsetter at forsikringsselskapene melder fra til TFFAuto så snart som mulig etter at kjøretøyet er uforsikret. Dette formålet ivaretas etter nemndas syn best ved at forsikringsselskapene melder opphør første dag kjøretøyet ble uforsikret, men uansett senest to dager etter at forsikringen utløp. Dette vil også være en fordel for den gebyrpliktige, som, selv om han har fått varsel om at forsikringen opphører en bestemt dato, gis en siste mulighet til å ordne opp i forholdet så tidlig som mulig og med minst mulig gebyr.

Selskapene er selvsagt klar over at deres ansvar overfor eventuelle skadelidte først opphører en måned etter at opphøret er meldt inn i TFFAuto, jf. forsikringsavtaleloven § 7-7, men det kan ikke etter nemndas syn være avgjørende for spørsmålet om når melding om opphør bør gis i forhold til de som står i fare for å måtte betale gebyr for manglende forsikring.

Nemnda tar i denne konkrete saken utgangspunkt i at klager brakte forsikringen i orden 21.12.20, og etter nemndas syn var det mest sannsynlig gebyrileggelsen som var årsaken til at ny forsikring ble tegnet. Gebyret ble i vår sak varslet på SMS og e-post 12.12.20 (lørdag) og ilagt 14.12.20. Dersom forsikringsselskapet hadde meldt fra om opphøret av forsikringen 4.12.20, legger nemnda til grunn at gebyr ville blitt varslet samme dag, og klager ville da på et tidligere tidspunkt hatt mulighet for å tegne ny forsikring. Denne muligheten ble fratatt ham ved forsikringsselskapets sene innmelding av opphøret. Det er ikke opplyst noe om hvordan klager ble kjent med gebyrileggelsen eller hvilke muligheter han hadde for å tegne ny forsikring på et tidligere tidspunkt. Reduksjonen av gebyret må derfor bli svært skjønnsmessig og settes til 6 – seks – dager.

Klager har etter dette fått delvis medhold, men plikter å betale gebyret for den resterende gebyrperioden.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Terje Løyning (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).